

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Hans Van Loo, dierenarts op de Buitenpraktijk van de Universiteit Gent in Merelbeke, en Jan Dijkhuizen van De Graafschap dierenartsen uit Vorden wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Pasgeboren kalf met een open navel

De melkveehouder had net daarvoor assistentie verleend bij de geboorte van dit kalf. Het afkalven was niet zwaar gegaan. Koe en kalf leken fit na de geboorte, maar opeens zag de veehouder dat een deel van de darmen van het pasgeboren kalf door de open navel naar buiten kwam. Er zat nog wel een doorzichtig vlies omheen, waardoor de organen als in een plastic zakje verpakt bleven. Dit vlies was het buikvlies, dat tussen de binnenste buikspierlaag en de buikorganen zit. De veehouder had na het bellen naar de praktijk gelijk schone theedoeken onder het kalf en de organen gelegd.

Op het bedrijf aangekomen bleek dat het buikvlies niet meer intact was. Nu lag alles verspreid onder de buik van het liggende kalf. De buikorganen van het kalf waren, ondanks kortdaat ingrijpen van de veehouder, bevuild met stro en mest. Bij het afspoelen bleken de darmen zelfs beschadigd.

Het fit geboren kalf was inmiddels sloom en in shock. Gezien de ongunstige vooruitzichten heb ik het kalfje moeten euthanaseren.

De medische term **omphalocèle**

Er zijn twee vormen van een open navel. De milde vorm is het gevolg van een kort afgebroken navelstreng. De ernstige vorm, die gelukkig niet zo vaak voorkomt, is een aangeboren afwijking of omphalocèle. Bij deze aangeboren afwijking zijn de buikhuid en de buikspieren ter hoogte van de navel niet volledig aangelegd. Deze open navel is groter dan bij de milde vorm.

Regelmatig krijgen dierenartsen het verzoek om een openstaande, kort afgebroken navel bij een pasgeboren kalfje te hechten. Dit komt voor zowel bij spontaan zonder hulp geboren kalveren als bij kalfjes waar hulp geboden is. Na een keizersnede komt het wat vaker voor. Met enkele hechtingen is het probleem doorgaans opgelost, al is er wel meer risico op een navelontsteking.

Soms blijft het niet bij enkel een open navel, maar komen er organen door naar buiten, eerst nog beschermd en verpakt in een intact doorzichtig buikvlies. Als de koe het kalf aflikt of het kalf gaat bewegen, dan scheurt het buikvlies en komen de organen los naar buiten. In deze gevallen wordt de prognose een stuk ongunstiger. De vooruitzichten met intact buikvlies zijn bij snel operatief ingrijpen redelijk gunstig. Na verdoven wordt de opening chirurgisch groter gemaakt. Het naar buiten gekomen deel wordt goed schoongemaakt en gespoeld en vervolgens teruggeplaatst. Ten slotte wordt de buikopening gehecht. Ontstekingsremmers en een antibioticakuur zijn noodzakelijk voor een goed herstel. Als complicatie kan een buikvliesontsteking alsnog voor een fatale afloop zorgen.